

สายใยผูกพัน

อารีวรรณ เปส

ศูนย์สุขภาพชุมชนเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

“พ่อ...พ่อ...ทำไมต้องทิ้งแม่ไป...ฮือ ๆ... แล้วแม่จะอยู่ได้ยังไง แม่หน้าจะตายก่อนพ่อให้รู้แล้วรู้
รอดไปซะ แม่ไม่อยากจะเห็นพ่อเป็นอย่างนี้ ฮือ ๆ ลืมหึมาขึ้นซิ... ลืมหึมาตามาคุยกับแม่...”

ภาพตรงหน้าฉันคือป้าพรที่กำลังสะอึกสะอื้นร่ำไห้ ผมเผ้ายุ่งเหยิง ปากก็พร่ำพูดต่าง ๆ นานา
จับใจความได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แกนงกัมน้ำร่ำไห้ซบอยู่บนอกชายชราที่นอนสงบนิ่งอยู่บนเตียงผู้ป่วย ไม่
มีการเคลื่อนไหว ไม่มีลมหายใจ และไม่รับรู้ถึงความรู้สึกของคนข้าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร

นี่คือภาพสุดท้ายหลังจากการต่อสู้กับโรคร้ายของชายชราได้จบสิ้นลง

ฉันรับรู้ถึงความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ และเกิดความสงสารขึ้นมาอย่างจับใจ บรรยากาศภายในห้อง
ผู้ป่วย เล็ก ๆ ในเวลานี้เต็มไปด้วยความรู้สึกหดหู่ เศร้าสร้อย เหงาหงอย และหนาวเยือกอย่างที่ไม่
อาจบอกต้นสายปลายเหตุได้ว่าเกิดจากไอน้ำของเครื่องปรับอากาศหรือเป็นความหนาวเหน็บจากหัวใจ
ใจ เชื่อเหลือเกินว่าถ้าใครได้เห็นภาพนี้ก็คงรู้สึกเช่นเดียวกับฉัน

“หมอ ลุงจากป้าไปแล้ว ป้าจะทำยังไงดี... ฮือ ๆ ๆ”

เสียงสะอื้นเบา ๆ ของป้าพรเมื่อสักครู่กลายเป็นเสียงร่ำไห้ให้อีกครั้งทันทีที่เห็นฉันเดินเข้าไป
หา ป้าพรโผล่เข้ากอดเอวฉันและกัมน้ำร่ำไห้ร่ำพันสลับกับเสียงร่ำไห้ไม่หยุด

ลูก ๆ ที่อยู่ในห้องเห็นแม่ร้องไห้ ก็ร้องไห้ตามกันอีกครั้ง

“ป้าต้องทำให้สบาย ต้องดูแลสุขภาพให้มากจะได้อยู่เป็นกำลังใจให้ลูกนาน ๆ ถ้าเจ็บป่วยตอน
นี้จะทำยังไง เดี่ยวต้องจัดงานงานศพลูกอีก และยังมีเรื่องสำคัญอีกหลายอย่างที่ลูก ๆ ต้องการให้ป้าเป็น
หลักให้เขา ร้องไห้มาก วิญญาณลูกจะเข้าจะเป็นห่วงเอาได้” ฉันกลืนน้ำตา พยายามฝืนกล่าวอะไรไปบ้าง
เพื่อช่วยเรียกสติทุกคน

ดูเหมือนคำพูดฉันจะได้ผลอยู่บ้าง เสียงร่ำไห้ของป้าพรค่อย ๆ เงียบลงแต่ยังคงมีเสียงสะอื้น
อย่างกลั่นไฉ่ไม่อยู่ มือแกยังกอดฉันไว้เหมือนต้องการไขว่คว้าหากำลังใจ จนกระทั่งเริ่มได้สติก็เปลี่ยน
มาจับมือฉันบีบเบา ๆ พร้อมกับเอ่ยคำขอบคุณ แต่ยังไม่ทันพูดจบ ก็มีเสียงเปิดประตูดังขึ้น

ทุกคนหันกลับไปมองพยาบาลสาวที่เพิ่งเดินพ้นประตูเข้ามาภายในห้อง

“ป้า หมอบอกว่า ต้องครบ 2 ชั่วโมง ก่อนจึงจะฉีดยาศพได้ เดี่ยวป้าช่วยเซ็นชื่อยินยอมการฉีดยา
ศพด้วยนะคะ แล้วถ้าครบ 2 ชั่วโมงจะมีเจ้าหน้าที่มาเซ็นศพลงไปในฉีดยาที่ตักโน้น” เธอพูดเสียงรวดเร็ว
พร้อมทั้งชี้มือไปทางด้านขวาของตึก

เมื่อพูดจบพยาบาลคนนั้นก็ก้าวฉับ ๆ มหาป้าพรที่ยังนั่งอยู่ที่โต๊ะข้างเตียงคนไข้ แล้วนำเอกสารหลายใบมายื่นให้ตรงหน้าพร้อมทั้งชี้ไปยังตำแหน่งที่ต้องการให้เซ็นชื่อ

หญิงซารับปากกามาอย่างงง ๆ และเซ็นชื่อลงไปในเอกสารด้วยท่าทางละล้าละลัง

เมื่อเสร็จธุระ พยาบาลก็รีบเก็บเอกสารและเดินไปที่ประตูห้องอย่างรวดเร็ว แต่ระหว่างทางเธอบังเอิญหันมาเห็นฉันที่ยืนอยู่มุมห้องกับป้าฉลองน้องสาวลุงสะอาตผู้ตาย สายตาที่ว่างเปล่าและใบหน้าที่ยืดเหยียดเมื่อครั้งที่พูดกับป้าพรพลันแปรเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม พร้อมกับยกมือไหว้

“มาเยี่ยมคนไข้หรือคะพี่” น้องพยาบาลส่งเสียงใสกังวานทักทายขณะที่มือข้างหนึ่งยื่นไปเปิดประตูค้างไว้เพื่อเตรียมที่จะเดินออกจากห้อง

“ค่ะ...” ฉันพยักหน้ายิ้มเล็กน้อย พยาบาลสาวโปรยยิ้มให้อีกครั้งแล้วเดินจากไปเมื่อภารกิจของเธอเสร็จสิ้นลง

ป้าพรมองฉันด้วยสายตาวิงวอน “ป้ายังไม่อยากให้ฉฉิตยาพลุง หมอช่วยบอกพยาบาลหน่อยซิว่าอย่าเพิ่งให้คนมาเซ็นลงไปฉฉิตยา รอสัก 3 ชั่วโมงก็ยังดี”

ฉันพยักหน้าและบอกแกว่าจะดำเนินการให้ ป้าพรยกมือปาดน้ำตาที่ยังไหลมาเปียกข้างแก้มเป็นระยะ และยกมือไหว้ก่อนที่ฉันจะเดินออกจากห้อง

คำขอร้องของป้าพรทำให้ฉันย้อนนึกถึงสมัยที่ฉันเป็นพยาบาลที่ตึกผู้ป่วยใน การทำงานที่พบเห็นในโรงพยาบาลก็ไม่แตกต่างจากสิ่งที่พยาบาลสาวคนที่เข้ามาในห้องเมื่อสักครู่ทำกับป้าพร คือมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ให้ *เสร็จเรียบร้อย ถูกต้อง และรวดเร็ว* จนบางครั้งก็ลืมนึกถึงความรู้สึกอันเปราะบางของผู้รับบริการ ในภาวะที่กำลังเผชิญความสูญเสียในชีวิต

เมื่อฉันตัดสินใจย้ายเข้ามาทำงานอยู่ที่ศูนย์สุขภาพชุมชน การทำงานในตำแหน่งนี้ทำให้ได้เห็นชีวิตผู้คน ได้เรียนรู้ที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกของคนไข้ ซึ่งแตกต่างจากตอนที่ทำงานในโรงพยาบาลมากมาย จากการงานที่เป็นเพียงหน้าที่ ได้กลายมาเป็นการดูแลและช่วยเหลือคนไข้อย่างสุดความสามารถ เป็นการทำงานบนความผูกพัน นี่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งที่คนทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชนจะได้พบ อย่างที่ฉันได้พบมาแล้วจากกรณีครอบครัวของป้าพร

โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง มีผู้รับบริการประมาณวันละ 150 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่อยู่รอบ ๆ โรงพยาบาล จึงมักคุ้นหน้าคุ้นตาและมีความสนิทสนมกันระหว่างคนไข้กับพยาบาล ซึ่งชาวบ้านจะเหมาเรียกว่า หมอ ไปด้วยกันกับหมอจริง ๆ

แพทย์ในโรงพยาบาลชุมชนมีแค่ 1-2 คน แต่ต้องดูแลคนไข้ทั้งโรงพยาบาล บางวันเดินจนขาหักกัน ป้ายโมงก็ยังไม่ได้กินข้าวกลางวัน บางครั้งเมื่อเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ พยาบาลก็จะทำหน้าที่ตรวจคนไข้แทนหมอ ถ้ามีผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงหรือเป็นโรคเรื้อรัง หมอจะเป็นผู้ตรวจและสั่งการรักษา โรคเรื้อรังที่พบส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้บริโภค ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน ที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนต้องมีคลินิกแยกตรวจวันจันทร์และศุกร์ และมีพยาบาลรับผิดชอบต่างหากเพื่อให้การดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

ฉันและคนอื่น ๆ ในโรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ รู้จักป้าพรที่คลินิกความดันโลหิตสูง และคลินิกเบาหวาน แกเป็นผู้สูงอายุที่ดูดี รูปร่างสมส่วน ผิวขาวอมเหลือง ผมสีน้ำตาลแดงยาวประป่าเป็นลอนสวย งามสมวัย มักสวมเสื้อลายดอกตัดเย็บง่าย ๆ นุ่งผ้าซิ่น ถือกะเป๋าส้มภาระ 1 ใบ อธิษาศัยดี พูดคุยยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคน

ป้าพรเป็นคนไข้มาตั้งแต่เริ่มเปิดโรงพยาบาลวันแรก และมีหลานสาวของแกทำงานเป็นผู้ช่วยเหลือคนไข้ที่โรงพยาบาลนี้ถึง 2 คน ชื่ออาภรณ์ กับพรรณี เมื่อป้าพรมาโรงพยาบาลมักไม่ได้มาคนเดียว แต่มากับชายวัยใกล้เคียงกัน รูปร่างสูงใหญ่ หน้าตาใจดี ผมสั้นเกรียนสีขาวย้อมดำ ผิวดำแดง ชอบสวมเสื้อม่อฮ่อมกับกางเกงสามส่วน และรองเท้าแตะ นั่นคือ ลุงสะอาด สามีของป้าพรนั่นเอง และทุกครั้งที่เห็นลุงสะอาดมาพร้อมกับป้าพร เจ้าหน้าที่ก็จะพากันแซวสามีภรรยาคุณี้ว่า

“ติดกันเป็นปาท่องโก๋”

ด้วยความที่ป้าพรและลุงสะอาดเป็นคนที่ไม่พูดจาไพเราะ มนุษย์สัมพันธ์ดี และไม่เคยแสดงอาการไม่พอใจเมื่อต้องรอมอนาน ซึ่งบางครั้งยังหิวผลไม้ในสวนติดไม้ติดมือมาฝากหมอ พยาบาล และคนงานในโรงพยาบาล ทั้งป้าพรและลุงสะอาดจึงกลายเป็นที่รักของคนในโรงพยาบาลทุกคน

พื้นเพป้าพรเป็นคนอยุธยา ต่อมาแต่งงานกับลุงสะอาดซึ่งทำงานอยู่ที่การไฟฟ้าตลิ่งชัน เมื่อลุงสะอาดลาออกเพราะอยากใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างสงบที่เมืองจันทน์ เนื่องจากญาติพี่น้องที่มาอยู่ก่อนชักชวนมาทำสวนผลไม้ ป้าพรก็ย้ายตามมาอยู่ด้วย ในช่วงแรกป้าพรกับลุงสะอาดทำสวนเงาะซึ่งได้ผลเร็วกว่าทุเรียนและไม่ต้องใช้ความรู้อะไรมากมายนัก โดยทั้งสองต่างลงมือฉีดพ่นยาฆ่าแมลงและยาฆ่าหญ้ากันเอง

ป้าพรมีลูกทั้งหมด 4 คน ลูกสาวคนโตชื่อ พิณ ทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เขาคิชฌกูฏ โดยใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ลูกชายคนที่สองชื่อ อิศรา ทำงานที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในตัวจังหวัด อิศราแยกทางกับภรรยาแล้ว มีลูกสาว 1 คนอาศัยอยู่กับป้าพรและลุงสะอาด ลูกชายคนที่สามชื่อ ดำรง เคยทำงานการไฟฟ้าเหมือนกัน ภายหลังลาออกมาทำสวนผลไม้ที่อยู่นอกไกลจากบ้านป้าพร มีภรรยาชื่อฉวี ส่วนลูกชายคนสุดท้องเป็นโรคมาลาเรียเสียชีวิตเมื่อ 20 ปีที่แล้ว

ลูก ๆ ของป้าพรมักจะแวะเวียนมาหาอยู่เสมอ โดยเฉพาะลูกสาวคนโตนั้นจะคอยซื้อขนมและผลไม้มาฝากแม่เป็นประจำ ส่วนอิสราจะมากินข้าวมื้อเย็นด้วยทุกวัน ข้างฝ่ายดำรงและฉวีก็จะขี่รถเวียนไปมาหาสู่บ่อย ๆ เพราะอยู่ไม่ไกลกัน มากินน้ำกินขนมบ้าง มาคุยบ้าง เพราะที่บ้านป้าพรมีเครื่องดื่มและขนมขาย เวลาที่ป้าและลุงไม่สบายลูก ๆ ก็จะผลัดกันมาดูแล เมื่อมีงานบุญก็จะไปกันทั้งครอบครัว เช่น ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ครอบครัวนี้ชอบทำบุญกันทั้งบ้าน ที่โรงพยาบาลของเราป้าพรและลุงสะอาดก็เคยช่วยบริจาคเงินและข้าวของหลายอย่าง

ป้าพรเริ่มรู้ว่าตัวเองเป็นเบาหวานเมื่อ 7 ปีที่แล้ว โดยไม่คิดมาก่อนว่าตัวเองจะป่วยด้วยโรคนี้ แรกคาดเดาเอาเองว่าการที่ตัวเองปัสสาวะบ่อยเป็นเพราะกินน้ำมาก และอาการคันตามผิวหนังก็คงเกิดจากการเข้าไปในสวนที่เพิ่งฉีดยาใหม่ ๆ ส่วนอาการตาลายก็เป็นเรื่องปกติของคนที่อายุมาก จนเมื่อมาตรวจที่โรงพยาบาลจึงรู้ว่าอาการเหล่านั้นส่งสัญญาณว่าแก็เป็นโรคเบาหวาน

วันแรกที่รู้ว่าเป็นเบาหวาน ป้าพรถึงกับหมดอาลัยตายอยากในชีวิต น้ำหนักลดไปเกือบ 15 กก. และไม่อยากจะทำอะไรหรือพูดคุยกับใครทั้งสิ้น จะมีก็แต่ลุงสะอาดที่คอยให้กำลังใจ และปลอบใจว่า “โรคนี้เป็นกันเยอะแยะ ไม่ต้องกังวล เพราะเดี๋ยวนี้หมอเก่งทุกคน ถ้าหมั่นกินยาและทำตามทีหมอนแนะนำ เดี่ยวอาการก็จะดีขึ้นเอง” อย่างไรก็ตามกว่าลุงสะอาดจะพูดให้ป้าพรเชื่อตามที่ลุงพูดก็ใช้เวลานานอยู่หลายเดือน

แต่หลังจากอาการของป้าพรเริ่มดีขึ้น ลุงสะอาดผู้ทำหน้าที่ปลอบใจป้าพรก็ต้องกลายมาเป็นคนไข้ของโรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏอีกคน

แก็มีอาการมีนศีรษะมาเกือบเดือน ครั้งหนึ่งที่มาส่งป้าพรหาหมอจึงขอวัดความดันโลหิต พบว่าความดันโลหิตสูง ต่อมาหมอจึงนัดเป็นผู้ป่วยคลินิกความดันโลหิตสูงของโรงพยาบาล เมื่อรู้ว่าตัวเองป่วยลงกับป้าก็ปลงตก คิดว่าก็ต้องรักษากันไปและทำตามทีหมอบอก ลุงสะอาดบอกว่า “ก็ดี จะได้มาด้วยกันไม่เสียเที่ยว”

นี่คือสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ป้าพรกับลุงสะอาดมาโรงพยาบาลด้วยกันทุกครั้ง จนถูกเจ้าหน้าที่แฉว่าเป็นคู่ปาท้องโก๋ และคนไข้หลายคนแอบอิจฉา

หลังจากป่วยกันทั้งคู่ลุงสะอาดกับป้าพรก็เลิกทำสวน ตัดสินใจสร้างบ้านติดถนนเพื่อเปิดร้านขายของชำชื่อร้าน “ลูกแม่” โดยอยู่ห่างจากโรงพยาบาลประมาณ 1 กม. มี แคท ลูกสาวของอิศราที่กำลังเรียนอยู่ชั้น ม. 4 โรงเรียนใกล้เคียงบ้านมาอยู่เป็นเพื่อน

ร้านค้าของป้าพรขายดีไม่น้อยโดยเฉพาะในช่วงเย็น เพราะเมื่อคนงานในสวนเสร็จภารกิจก็จะแวะมาซื้อของกลับบ้าน ตอนเย็นหลังเลิกงานอิศราจึงมาช่วยขายของอีกแรงหนึ่ง

วันหนึ่งฉนั้นแะไปเจาะเลือดป้าพรที่บ้าน สังเกตเห็นว่าวันนั้นป้ามีสีหน้าไม่ดีฉนั้นอดสงสัยไม่ได้ว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อสอบถามจากลุงสะอาดจึงรู้ว่าเมื่อคืนป้าพรนอนไม่หลับ เพราะกังวลเรื่องทีขอให้อิศราออกจากทีทำงานทีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมาช่วยดูแลสวนผลไม้ แต่อิศรายังไม่ยากลากออก และป้ายังหวังว่าลูกชายจะถูกผู้หญิงปอกลอกเหมือนเมียคนแรก

ผลตรวจเลือดป้าพรในวันนั้น บ่งบอกว่าระดับน้ำตาลสูงขึ้นมาก เข้าใจว่าอาจจะมีสาเหตุมาจากความเครียด สองเดือนต่อมาอาการป้าพรยังไม่ดีขึ้นโดยปริมาณน้ำตาลยังสูงขึ้นเรื่อย ๆ ฉนั้นจึงต้องลงไปเยี่ยมบ้านอีกครั้ง เมื่ออาศัยความสนิทสนมพูดคุยกันฉนั้นก็พบสาเหตุทีน้ำตาลขึ้น ว่ามาจากการทีป้าพรชอบดื่มน้ำผลไม้ทีรับมาจำหน่ายลูกค้า ฉนั้นจึงเตือนป้าพรให้งดดื่ม ควรกินผลไม้สดแทน ซึ่งป้าพรก็พยักหน้ารับทราบ แต่สำหรับอาการเครียดบ่อย ๆ ฉนั้นนอนไม่หลับของป้าก็ยังเป็นปัญหาสำคัญทีฉนั้นต้องหาวิธีแก้ไข

ฉันแนะนำให้ป้านั่งสมาธิเพื่อคลายเครียดด้วยวิธีการผ่อนคลาย ซึ่งป้าพรก็นำไปปฏิบัติอย่างดี โดยช่วง หลัง ๆ ป้าพรตื่นตั้งแต่เช้ามืดประมาณตี 4 เพื่อมาออกกำลังกายโดยใช้ “ไม้พลองป้าบุญมี” จากนั้นก็เดินเหยียบกะลามะพร้าวที่เตรียมไว้ในห้องนอนประมาณวันละครึ่งชั่วโมง พอก่อนนอนก็จะไหว้พระ และสวดมนต์

ฉันเข้าออกบ้านป้าพรเดือนละ 1-2 ครั้ง เพื่อคอยควบคุมปริมาณน้ำตาลไม่ให้สูงจนเกินไป และเป็นเพื่อนคุยเพื่อให้ป้าพรได้ระบายความเครียดเรื่องลูกชาย ซึ่งในตอนนั้นฉันก็ได้ได้รับฟังพร้อมปลอบใจและให้กำลังใจแก่ด้วยการบีบมือแถมเบา ๆ ป้าพรมักบีบมือฉันกลับและพูดว่า

“หมอใจดีอย่างนี้คนไข้ก็น่าหายไ้ไปครึ่งแล้วละ”

ฉันได้แต่ยิ้มและกล่าวขอบคุณ ใจพองโตมีความสุขอย่างบอกไม่ถูก ภูมิใจว่าเราเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้คนไข้รู้สึกดีขึ้น ไม่ต้องได้อะไรตอบแทน แค่ว่าบ้านยิ้มได้ มีความสุข ฉันก็ชื่นใจ มีกำลังใจหายเหนื่อยแล้วกับการทำหน้าที่ของพยาบาลที่ศูนย์สุขภาพชุมชน

หลังจากวันนั้นเพียงไม่กี่วัน พยาบาลที่ติดผู้ป่วยใน โทรศัพท์มาบอกฉันว่าลุงสะอาดมานอนพักรักษาที่โรงพยาบาลเนื่องจากขาอักเสบบวม หมอฉินยาแก้อักเสบให้ 3 วันแล้ว แต่อาการก็ยังไม่ดีขึ้น และมีไข้สูง ฉันรู้สึกไม่สบายใจ จึงรีบไปเยี่ยมลุงสะอาดที่ติดผู้ป่วยในทันที

เมื่อไปถึงห้องพักฉันเห็นลุงสะอาดนอนอยู่บนเตียง หน้ามืดวิงวอด ขาขาวางบนหมอนข้าง เมื่อเดินเข้าไปใกล้ ๆ ก็พบว่าขาของลุงบวมตั้งแต่ปลายเท้าขึ้นมาถึงหน้าแข้ง เพราะกางเกงโรงพยาบาลร่นไปถึงหัวเข่าจึงมองเห็นอาการบวมได้ชัดเจน แม้ไม่มีบาดแผลใด ๆ แต่ผิวหนังดูคล้ำกว่าขาอีกข้าง ป้าพรยืนอยู่ข้าง ๆ ด้วยแววตาและสีหน้าท่าทางวิตกกังวลอย่างเห็นได้ชัด

ฉันยกมือไหว้ป้าพรและลุงสะอาด สอบถามอาการด้วยความเป็นห่วง ได้ความว่าลุงสะอาดไม่รู้สาเหตุที่ขาบวม แต่ตอนนี้หมอได้วัดความดัน ฉินยา จ่ายยาแก้ปวด และยานอนหลับมาให้ ส่วนป้าพรอยู่ดูแลลุงสะอาดตลอดเวลา เพราะกลัวว่าหมอจะยุ่งจนไม่มีเวลามาดูแล ขณะที่เล่าป้าพรก็หันมาทางลุงสะอาดอยู่เรื่อย ๆ เหมือนกับจะรอให้พูดสนับสนุน แต่ลุงก็ไม่ได้พูดอะไรนอกจากจะผินยิ้มให้ ในคำพูดของป้าพรเต็มไปด้วยความห่วงใยในลุงสะอาด ฉันพูดคุยกับลุงสะอาดอีกพักจึงลากลับ คืนนั้นทั้งคืนฉันนอนไม่ค่อยหลับฝันแต่เรื่องของลุงสะอาดกับป้าพรแต่จำไม่ได้ว่าฝันอะไร

อีกสองวันต่อมาฉันก็ได้รับข่าวจากเพื่อนว่า ลุงสะอาดเสียชีวิตแล้วตอนรุ่งสาง...

ลูก ๆ จัดงานสวดอภิธรรมศพลุงสะอาดที่บ้านเพราะเห็นว่าสะดวกและลุงสะอาดจะได้กลับบ้าน ส่วนงานฌาปนกิจศพจะจัดในอีก 3 วันต่อมา ตลอดช่วงดังกล่าวลูกแต่ละคนต่างผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดูแลป้าพรอย่างใกล้ชิด

ในวันเผาศพ ป้าพรดูซบผอมไปหมดใจ ผมเผ้าไม่เป็นระเบียบ แวตาดิโรย ขอบตาล้ำ แก้มตอบผิดรูป ปากแห้ง เสื้อผ้าที่เคยใส่พอดีก็ดูหลวมโคร่ง เวลาจะเดินไปไหนมาไหนต้องมีลูก ๆ คอยประคองไปตลอด ฉันยังไม่ได้เข้าไปทักป้าพรในทันทีเพราะรอให้ผู้คนที่มาร่วมพิธีทยอยกันกลับมาก่อน

อิศราลูกชายของป้าพรเดินผ่านมาเห็นฉันก็รีบดึงมือฉันเดินไปที่โรงครัว และบอกกับฉันว่าป้าพรเป็นลม เมื่อฉันไปถึงก็เห็นภาพป้าพรนอนหงุนตักลูกสาวที่กำลังป้อนยาหอมอยู่ ถึงตอนนี้สีหน้าป้าพรเริ่มดีขึ้นบ้าง

หลังจากเสร็จสิ้นงานศพของลุงสะอาดไม่กี่วัน ฉันก็ได้ไปเยี่ยมป้าพรอีกครั้ง ป้าพรนั่งอยู่ตรงม้านอน ร่างกายยังซบผอม หน้าตาดิโรย และแวตากรุ่นคิดเหมือนมีความวิตกกังวลอะไรบางอย่าง

“อีก 2 วัน อิศราเขาต้องไปทำงานแล้ว ป้าไม่อยากจะอยู่คนเดียว จะขายร้านก็ไม่อยากขาย จะขายสวนก็ไม่ได้เพราะว่าลุงเขารักมาก ไม่รู้จะทำอะไรดี ทุกวันนี้ป้านอนไม่ค่อยหลับเลยหมอ มันเครียด” ป้าพรพูดพร้อมกับหยาดน้ำตาที่ร่วงริน ฉันบีบมือป้าพรเบา ๆ เพื่อแสดงให้รู้ว่ายังมีฉันที่ยังพร้อมจะช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้

ฉันนึกถึงข้อมูลเรื่องหนึ่งที่เคยทราบและเคยประสบมาในชีวิตการทำงานของตัวเอง นั่นคือ โดยปกติคู่สามีภรรยาที่อยู่ด้วยกันมานานจนถึงวัยชราจะมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง จนเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตไป คู่ชีวิตที่เหลืออยู่มักล้มป่วยและเสียชีวิตตามไปภายในเวลาไม่นาน เมื่อเห็นสภาพของป้าพรในตอนนี้ จึงทำให้ฉันเกิดความห่วงและกังวลใจมาก จนตัดสินใจว่าต้องหาทางช่วยคลี่คลายความทุกข์ใจให้แก่ และอิศรา ลูกชายของแกดูเหมือนจะเป็นทางออกเดียวที่จะช่วยแกได้ในตอนนี้...

“หมอ...ผมจะลาออกจากงานมาดูแลแม่แล้วนะ แต่เขายังไม่รู้หรอก ผมเพิ่งตัดสินใจเมื่อเห็นหน้าหมอนี้แหละ” อิศราบอกกับฉันในวันที่พบกันอีกครั้งหนึ่งหลังงานศพของลุงสะอาดผ่านพ้นไป

ฉันอดปลื้มใจไม่ได้ที่คำพูดของฉันเมื่อ 3 วันก่อนสามารถโน้มน้าวให้อิศราเห็นความสำคัญที่จะอยู่เป็นเพื่อนป้าพรมากกว่าจะทิ้งแม่เพื่อไปทำงาน

วันนั้นได้พยายามคุยกับอิศราอยู่นาน และนำคำพูดของป้าพรที่พูดกับฉันมาเล่าให้เขาฟัง ทำยที่สุดฉันก็บอกกับเขาว่า

“ผู้สูงอายุขนาดป้าพร โดยส่วนใหญ่หากขาดเพื่อนคู่คิดจะส่งผลต่อสุขภาพกายและใจค่อนข้างมาก และบางครั้งยังอาจคิดสั้นได้ ยิ่งป้าพรกับลุงสะอาดอยู่ใกล้ชิดดูแลกันมาตลอด อย่างไรก็ตามก็ขอให้ลูก ๆ ช่วยกันดูแลป้าพรให้มาก ๆ เพราะตอนนี้ก็เหลือป้าพรคนเดียวซึ่งเป็นเสมือนเสาหลักของครอบครัว”

ขณะที่ฉันพูดอิศราได้แต่ก้มหน้ามองพื้นเหมือนครุ่นคิดอะไรบางอย่าง แต่ฉันก็ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่ในตอนนั้น ฉันรู้แต่ว่าต้องทำให้อิศราเข้าใจให้ได้ว่าสถานการณ์ของป้าพรในเวลานี้มีเพียงเขาคนเดียวเท่านั้นที่จะช่วยเยียวยา และเป็นกำลังใจให้แม่ได้ อิศราจึงเป็นเป้าหมายหลักที่ฉันพยายามโน้มน้าวให้เข้าใจ

“ขอบคุณมากนะครับหมอ ถ้าไม่ใช่คำพูดของหมอ ผมคงไม่ได้ลาออกและก็จะอาจจะเสียแม่ไปอีกคนก็ได้” อิศราพูดพร้อมกับยกมือไหว้ฉัน

“ไม่ใช่เพราะหมอหรือ คุณเองต่างหากที่เป็นคนดี เพียงแค่คุณคิดไม่ถึงเลยอาจจะทำให้มองข้ามไป สมแล้วที่ปากกับลงเขาเลี้ยงลูกมาดี” ฉันตอบอิตราจากใจจริง

ทุกวันนี้ป้าพรดูยิ้มแย้มแจ่มใสมากขึ้น ปัญหาสุขภาพก็ลดลงเนื่องจากสามารถคุมน้ำตาลได้โดยไม่ขึ้น ๆ ลง ๆ เหมือนแต่ก่อน ทำให้ฉันไม่ต้องไปเยี่ยมแสบ่อย ๆ เหมือนที่ผ่านมา แต่ก็ยังถามข่าวคราวแกอยู่เสมอ

ในฐานะเจ้าหน้าที่หน่วยบริการปฐมภูมิที่รักการทำงานเชิงรุก ฉันคิดว่าจะต้องทำทุกอย่างทั้งติดตาม เฝ้าระวัง เป็นที่ปรึกษา และรักษาทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพใจของคนไข้ที่ดูแลอยู่ ทำอย่างสุดความสามารถ เพราะคนไข้ไม่ได้เป็นแค่คนไข้ แต่เป็นเสมือนคนในครอบครัว

ครั้งล่าสุดที่แวะไปเยี่ยมป้าพร แกพูดกับฉันว่า

“พักนี้บ้านนอนหลับสบาย เมื่อวานป้าก็เพิ่งไปทำบุญให้ลุงเขามา เงินส่วนที่ลุงทิ้งไว้ให้ก็จะเก็บไว้ทำบุญ เรื่อย ๆ จะไม่ใช่ทำอย่างอื่น” ป้าพรพูดพร้อมกับส่งสายตาที่แสดงถึงความรักและห่วงใยมาที่ฉัน

เมื่อพูดคุยได้สักพักฉันก็ขอตัวกลับ ขณะที่ฉันเตรียมจะลุกจากเก้าอี้ ป้าพรจับมือฉันบีบเบา ๆ พร้อมกับพูดว่า

“แล้วมาเยี่ยมป้าอีกนะ แวะมากินขนม กินน้ำก็ได้ ..ป้าคิดถึง”

ฉันบีบมือแกตอบ ในใจเปี่ยมด้วยความอบอุ่นและเป็นสุขอย่างบอกไม่ถูก